

ZÁVĚR

Nastíněná problematika je jen základním zlomkem z celkového pohledu na osobnost pachatele.

Informace, které jsem sesbírala z různých publikací, jsou výsledkem dlouholetých výzkumů a pozorování, na základě kterých jsou tvořeny teorie o pachatelích, jejich vlastnostech, charakteru, ovládacích schopnostech, pravděpodobnosti recidivy, pravděpodobnosti nápravy apod.

V úvodu jsou přestřeny 4 základní otázky, na které se pokusím odpovědět; samozřejmě stručnost a laickost mých odpovědí vypovídá o jejich nevědeckosti, ale myslím, že na základě informací, které mi byly zpřístupněny se mohu pokusit alespoň o minimální závěrečné zhodnocení.

První z otázek se ptá, zda se zločincem člověk rodí nebo se jím stává. Myslím si, že člověk je od narození natolik ovlivňován svým okolím, že o „narozeném“ delikventovi nemůže být řeč. Každý má své specifické psychické rysy, ty jsou však rozvíjeny nebo potlačovány v závislosti na reakci okolí. Samozřejmě existují situace, kdy se nakumuluje množství rizikových faktorů najednou a jedinec může kriminální kariéru budovat již od nejútlejšího věku; to však nemá nic společného s predispozicemi, které by jedinec musel mít, aby se nevyhnutelně stal zločincem.

Druhá otázka se ptá, zda jsou osobnosti specifickými osobnostmi. Empirické výzkumy prokázaly, že existují určité vlastnosti, které by ve své kombinaci mohly vést ke kriminalizaci jedince. Řada psychologických typologií rozděluje pachatele do určitých skupin se

společnými znaky, jež v té které skupině dominují; myslím si tedy, že určitě můžeme hovořit o jisté „vyhraněnosti“ vlastností a procesů uvnitř pachatelů. Netroufám si však pachatele nijak kategorizovat, protože nejsem psycholog a nemám za sebou ani žádný vlastní výzkum, což je podle mě nezbytnou podmínkou ověření jakékoliv typologie.

Třetí otázka se ptá, zda lze pachatele ovlivnit tak, aby trestnou činnost již dále nepáchal. Zde bych odpověděla otázkou : Jaký smysl by všechna opatření (trest, výchova či uložené léčení) měla, kdybychom nevěřili v pozitivní motivaci potrestaného k resocializaci a jeho opětovnému návratu do společnosti?

Poslední otázka se ptá, jaké faktory ovlivňují vznik a průběh trestného činu pachatele. Pokud bych měla čerpat z některé z nastíněných kriminogenetických teorií, vybrala bych si něco s psychologizujících teorií a něco ze sociologizujících teorií. Člověk se rodí do určitého sociálního prostředí, které ho velice výrazně ovlivňuje. Má vrozené určité vlastnosti a záleží z části na něm, zčásti na společnosti, jak s nimi naloží. Veliký význam přikládám průběhu socializace a zejména interiorizace základních norem; pokud si jedinec neosvojí úplně všechny normy, neviděla bych v tom zásadní problém, musí ale dojít k pochopení základních a nejdůležitějších pravidel, jakési obdoby norem „de lege ferenda“, přirozenoprávních postulátů.

Faktorů nasměřujících jedince k deviaci je spousta, je nutno zohledňovat kulturu, v níž jedinec žije, jeho materiální postavení atd.; především zde hraje roli individualita jednotlivců, pro někoho můžou být některé faktory rizikové, pro jiného nemusí. Takže zde bych tyto rizikové vlivy posuzovala individuálně podle osoby pachatele, jeho